

Улуус депутаттарын сессиятыгар

«Нам улууһа» МТ улуустаагы сэбиэтин депутаттарынын 13-с сессията сэттинньи 27 күнүгэр буолла.

Бу сессияҕа улуус 2016 сыллааҕы бюджетта бастакы ааҕынан көрүлүннэ. Ону сэргэ 2015 сыллаах бюджетты бигэргэти туһунан быһаарыыга эбиилэри киллэри, публичнай (об-

ороскуоттааҕар 12 мөлүйүөн солкуобайынан үрдээн олохтоох бюджет профициттаах буолуоҕа.

«Нам улууһа» МТ баһылыгы резервнай фондата 2 мөл. солк. быһылына. Улуус бэйэтэ киллэрэр дохуота 2013 сылга инники сыллааҕар 109,2%, 2014 с. 104,2% толоруллубут буоллабына, кэлэр 2016 сылга 114,9%, 2017 с. 111,4%, 2018 с. 107% тэҥнэһиэ. 2014 сыллааҕар 2015 сылга улуус бэйэтин дохуота хамнас фондата улаап-

гэр диэри көһөтөрөр уонна чааһынан төлөһөр туһунан 2014 с. муус устар 9 күнүгэр дуогабар түһэрибит. Бу сессияҕа 2016 сыллаах инвестиция кээмэйэ төһө буолуоттааҕа кэккэ биричиинэлэринэн иһитиннэриллибэтэ.

Улуус депутаттара 2016 сыллаах бюджет барылын улуус финансовой управлениета хаачыстыбата суох бэлэмнээн киллэрбитин бэлиттэтилар уонна манньк сыһыан хатыламматыгар баҕа санааларын эттилэр.

ДОХУОТ ОРОСКУОТУ САБЫРЫЙЫАҒА

пественной) истиилэргэ аномыт уонна улуус дьаһалтатын муниципальной сулуусаҕа вакантнай дуоһунаһыгар конкурсу ыыты бэрээдэҕин туһунан балаһыанньалары бигэргэти, «Нам улууһун бочуоттаах гражданина» ааты инэриигэ кандидатуралары көрүү туһунан боппуруостар дьүүлэллэринилэр.

Ол курдук, 2016 сыллаах бюджет дохуоттаах чааһа 1974879,35 тыһ. солкуобайынан, о.и. нолуоктартан уонна нолуогу таһынан кириэр дохуот суумата 104878,60 тыһ. солкуобайынан, бюджет араас таһымттан төннөрүллүбэт төрүөккэ кириэр (кэлэр) үп суумата 1800000,75 тыһ. солкуобайынан, о.и. СР государственнай бюджетиттан кэлэр бюджеттэр икки ардыларынааҕы трансферт суумата 1870000,75 тыһ. солкуобайынан бигэргэтилиннэ. Дохуот кириитин кээмэйэ сабаҕалааһыннаан аабыллыбыт.

Олохтоох бюджет ороскуоттуур чааһа 1962879,35 тыһ. солкуобайынан көрүлүннэ. Онон кэлэр сылга дохуот

пыттынан уонна нолуогу таһынан дохуот (төлөбүрдээх өнгөнү оҥорууттан) элбэх кирибитинэн үрдэһинэ ситиһилибит. 01.10.2015 с. туругунан олохтоох бэйэни салайыныы төлүүр иэһэ 34480736,87 тыһ. солкуобайга тийбит.

Иэһи көрүгүнэринэн көрөн ырыттааха: 1057075,08 солк. биридиэлээн дьэ туттааччыларга тутуу матырыйаалын атыылаһыыга 1996 сылтан үөскээбит; 428986,08 солк. 2001 сыллааҕы «Дьулуур» ЖФ ИЖС тугуутугар ылбыт үбүгэр поручитель эбэхээталиститиэттин толоруу; 11001908,17 солк. «Дьулуур» ЖФ уонна «Эрэл» ТХПК «Туймаада» ГУП ФАПК-ҕа 2003, 2006 сыллардаагы гарантиялара; 21992767,54 солк. бюджет дефицитин сабыыга республика бюджетиттан ылыллыбыт кредити төлүүр ис.

2015 сыл 10 ыйыгар улуус кимтэн да ис ылбакка баар изстэн 10532922,15 солк. төлөөбүт. Улуус дьаһалтата СР государственнай бюджетиттан ылбыт кредитин төлөөһүнү 2019 сыл ахсынньы 31 күнү-

Улууспут бастын дьоннорун наҕараадаларга түһэриини бэриэр улуустаагы комиссия депутаттар бигэргэтиллэригэр СР үөрэҕиритин ситимин бочуоттаах үлэһитэ, СР үөрэҕиритин туйгуна Валентина Петровна Иванова, РФ үөрэхтээһинин бочуоттаах үлэһитэ, СР үөрэҕиритин туйгуна Екатерина Николаевна Гаврильева, Саха АССР үтүөлээх артыыһа, СР народнай артыыһа, «Гражданскай килбиэн» бэлиэ хаһаайына, музыка үрдүкү оскуолатын профессора Лидия Павловна Новгородова, СР культуратын туйгуна, СР Президентин Бочуотунай грамотатынан, Махтал суругунан наҕараадаламмыт Марина Дмитриевна Кокорева, начальнай оскуола учуутала, «Үрүйэчээн» хомус ансамблын салайааччыта Галина Михайловна Соловьева кандидатураларын «Нам улууһун бочуоттаах гражданина» ааты инэриигэ киллэрбиттэрин дьүүлэһэн баран бу үрдүк аагы туһааннаах дьонно ингэрэргэ диэн быһаардылар.

И. ИВАНОВ

Улуус баһылыгы колонката

ААСПЫТ НЭДИЭЛЭБЭ

Ааҕааччы, дорообо!

Субуотаҕа «Нам» түмсүү отчуоттуур-быбардыыр мунһаҕа буолуохтаах диэн куоракка кириэр сырыттым. Депутатпы Алексей Еремеев эмиэ кэлэ сырытта. 20-чыл киһи кэлбитин аҕыйахпыт диэн кэлэр сэт олунньутугар көстө. Кирибитчэ мустубут дьонно аһан эрэр сылга туох үлө-хамнас барбытын, Илья Егорович Винокуров үбүлүөйүгэр бэлэмнэни туһунан иһитиннэри оҥордум. Син балаҕа сэргэ кэпсэти, санаа атастаһыыта барда. Ол быһыгар общественной тэриитэ быһыытынан регистрацияланар наадатыгар, суоҕар кэккэ этиилэри иһиттибит.

Уопсайынан, Дьокуускайга биир дойдулаахтарбыт «Нам» түмсүүлэрэ улахан потенциаллаах, манна араас эйгэҕэ үлэлиир, правительство таһымыгар тийиэ, дьоннорут элбэхтэр. Предпринимателлэр да аһаан өттүнэн ботуччу эбиттэр, ол эрэн кэлин наар спонсордатар буоланнар сорохтор сүтэн хаалбыттар. Маны таһынан научнай, айар өттүгэр баһыйар элбэх киһилээхпит. Итини биир уопсай сорокка түмэн, кэлтэйдии 5-6 киһини эрэ үрдүнэн ааспакка, үлэни тэрийдэххэ олус элбэх үтүө дьыалалары, ол быһыгар кыһалҕалары да, быһаарыахха сөп.

Аан бастатан, Дьокуускайга араас ведомстволарга, министерстволарга улууспут саҕалааһыннарын өйдүүр уонна өйдүүр дьоммутун ыкса билсэн, түмэн, кыраттан саҕалаан улахан бырайыактарга тийиэ кыттыһынарар бэрт буолуо этэ.

Иккиһинэн, үөрэнэр оҕолорбутун чопчу испиһэктээн, кэлин үөрэхтэрин бүтэрэн олоххо миэстэлэрин булалларыгар көмө оҥоруо этибит, түмсүү нөҕүө. Оччотугар итинник ситим олохтонон үтүө үгэс быһыытынан бара турара туох кунһаҕаннаах буолуой? Ол кадрдарбыт улуустарыгар көмөлөһө туралларын хааччыыа этибит.

Усһунэн, улуска уонна республикаҕа биллиилээх дьоммут ааттарын үйэтитиигэ биир дойдулаахтарбыт көмөлөрө улахан, ону өссө кэнэтэн, ис хоһоонун байытан үлэлиирбит эрэйиллэр.

Манна дьонно тылын ылынарар, кэлиилээх-барыылаах, кириилээх-тахсылаах, ыллыктаах өйдөөх-санаалаах салайааччы наада. Олунньуга биир дойдулаахтарбыт ити өттүнэн сөптөөх быһаарыыны ылыналларыгар эрэнэбит.

Александр АТЛАСОВ

Киэн туттар дьоммут – биир дойдулаахтарбыт

И.Е.Винокуров аатынан Намнааҕы педколледжка бу дьыл сэттинньи 16 күнүгэр Чабылхай Максим сырдык мөссүөнүгэр аномыт түмэл уроуга ыытылынна. Биллэрин курдук, лоп курдук 78 сыл анараа өттүгэр бу күн, сымыйа буруйдааһынна эриллэн, биһиги биир дойдулаахпыт, саха саарына, бөдөн сударыстыбанный уонна общественной деятель М.К.Аммосов хаайылыбыта. Бар тыһынаах 1937 сыл бу күнэ М.К.Аммосовка уонна киһи дьэ кэргэнигэр, аймахтарыгар-урууларыгар, бииргэ үлэлээбит чугас доҕотторугар, биир санаалаахтарыгар, саха норуотугар бүтүннүүтүгэр, ыраас халлаанга этин эппитини, соһуччу уонна киһи өйүгэр батан кирибэт, оруо маһы ортогунан дайбааһын курдук ылыныллыбыт буолуохтаах. Сыл-хонук устан испит, ньүдү-балай буруйдааһын улам сизэллэнэн-кутуруктанан барбыт, туох да буруйа суох, сырдык ыраалаах, динг билиилээх-көрүүлээх, айылҕаттан бэриллбит сыты өйдөөх, үрдүкү салайар үлэҕэ динг, ордууулаахтык үлэли-хамныы сылдыбыт 40-үгэр чугаһабыт, күөгэйэр күнүгэр сылдыр чэигэн киһи, репрессия хабыр илиитигэр кириэн, эт бэйэтэ сэймэктэнэн, эрэй-мун бөвөтүгэр түбэһэн, нөҕүө сыл от ыйын 28 күнүгэр ытыллар уураахтанан, эдэркээн олово быстар. Киһи хара балыырга түбэһэн суорума суолламмыта 1956 эрэ сыллаахха биллибитэ. Киһи эрэ хараастыах, айманыха дьылҕата!

Түмэл уроугар Максим Кирович бииргэ төрөөбүт быраата Д.К.Аммосов сиэнэ, СӨ үтүөлээх учуутала, РФ үөрэхтээһинин туйгуна, Нам орто оскуолатыгар математиканы үөрэтэр Корякина Яна Егоровна уонна Намнааҕы педучилище бастакы хараҕаччыларыттан биридэс-

ЧАБЫЛХАЙ МАКСИМ СЫРДЫК МӨССҮӨНҮГЭР АНААН

тэрэ, олоҕун ыччаты иитиигэ-үөрэтиигэ анаабыт, Уус Алдантан төрүттээх, Биһиги I Хомустаахха олорор Степанова Марфа Гаврильева кыттыыны ыллылар.

Уруок кылгас кирири тыл кэнниттэн биир мүнүүтэлээх кутурҕан иһийитигтэн саҕаланна. Ол кэнниттэн училище-быты 1977 сыллаахха бүтэрибт Калистрат Еремеев тылларыгар, Василий Петров-Айыл мелодиятыгар айыллыбыт «Умнубат убайбыт» дьин ырыаны иһиттибит. Бу ырыаны уонна М.К.Аммосов олоҕун сырдаттыга «Максим Кирович Аммосов – гражданин и патриот» дьин дискэни туһанныбыт. Дискэни биһиги үөрэхпит кыһатын 1995 сыллаахха бүтэрибт, биир киэн туттар ыһуускыкыт А.В.Новгородов көбүлээһининэн Нам улуустаагы гимназията 2007 с. «Замечательные люди Намского улуса» дьин серия чэрчитинэн таһаарбыт.

Салгыы ынырыылаах ыалдыттарыбытыгар тылы биэрдит. Яна Егоровна Максим Кирович туһунан дьонуттан

тугу истибитин, саҕаһын, эдьийдэрин, эһэтин ахтылары кэпсээтэ, дьэ кэргэни альбомуттан сэдэх хаартыскалары көрдөртөөтө, репрессия туһунан бэйэтин санаатын үлэлэһиннэ, ыйгытыларга хоруйдаата. Төһө да мэхэйдэр, харгыстар баалларын үрдүнэн, ытык дьон ыччаттара үһүн билиигэ-көрүүгэ олус тардыһылаах буолан, науданан дьарыктаммыттар: Аэлита Максимова техникскай билим, Яна Максимова химикскай билим, Лена Максимова эмиэ техникскай билим хандыдааттара буола үүммүттэр. Күндү ыалдыһыт И.Е.Винокуров туһунан үтүө тылын ахтан ааста: киһи бүтүн 20-чэ сыл уста норуот өстөөһүнэн билиниллибит ырахан кэмнэригэр, дьон бары кэриэтэ киэр хайыһыт кыһылаах-абалаах сылларыгар киһилэргэ үтүө сыһыан уларыһпатах, кистээн улахан көмөнү уонна кэмгэр олус наадалаах өйөбүлү оҥорбут, М.К.Аммосов үтүө аата төннөрүгэр ходатайство суруйан, хара балыыртан ырааста-

нарга бастакы хардыны оҥорбут, мууһу хамнаһыт үтүөтүнөтүн толору сырдатта.

Яна Егоровна кэнниттэн Марфа Гаврильева тылы ылла. Киһи ыччаттарга туһаайан историяны сэргиллэригэр, түмэллэргэ сылдьан билиилэрин-көрүүлэрин хаҕаталларыгар, кинигэни ааҕалларыгар, учуутал идэтигэр бэриинилээх буолалларыгар, үтүө дьон ыра санааларын холобур оҥостоллоругар сүбэлээтэ, дьонно-сэргэҕэ туһалаах дьон буолалларыгар баҕа санаатын эттэ, доруобуйаны баҕарда.

Ыалдыттарыбыт кэннилэриттэн М.К.Аммосов үтүө аатын үйэтитиигэ биһиги үөрэхпит кыһатын уһуйааччыларын кылааттарын туһунан кылгастык аҕынныбыт. Ол курдук, өрөспүүбүлүккэ биллэр ааттаах-суоллаах, талааннаах худуоһунньуктар, РФ худуоһунньуктарын Сојууһун чилиэннэрэ, бэтэрээн учууталларыбыт Ф.Ф.Павлов уонна Г.Г.Петров «Портрет М.К.Аммосова», «Наш Мак-

сим», «Маевка. М.К.Аммосов и Е.М.Ярославский», «Портрет Р.И.Цугель-Аммосовой», «М.К.Аммосов с приемной матерью», «Грядущее», «Основатели ЯАССР» хартыналардаахтарын, 2012 с. Намга уһуллубут «Буурҕаһыт мохсорол бу Намтан көппүтэ» дьин киһинэҕэ «Чабылхай Максимыт» дьин хоһоону аахпыһын бигэргэтэр сертификаты көрдөрдүм.

Ол кэнниттэн ынырыылаах ыалдыттарга истинник махтанан туран, өйдөбүннүк бэлэхтэри туттардыбыт, хаартыскаҕа түстүбүт. Ыалдыттарыбытын кытта быстах сөһөргэһи кэмгэр биллэспит – М.К.Аммосов хаан-уруу аймаҕа бэйэбит испитигэр эмиэ баар эбит, киһи – Максим Кирович улахан эдьийин Анастасия Кировна сыдыана, английскай тылын учуутала Фадеева Саха Яна Борисовна. Киһи сэмэйэ, хаһан да улуу киһи сыдыана буоларын кэпсии сылдыбат үтүө үгэстээх эбит. Инньэ ғынан бэйэбитигэр туһугар эмиэ улахан арыһыны оҥордубут.

Уос номоҕор кирибит Чабылхай Максим, төрөөбүт улууһун дорьонноохтук ааттар сааһына М.К.Аммосов үтүө аата умнуллубат, киһи сырдык мөссүөнэ ыччат дьону үрдүккэ-кэрэҕэ кынаттыыр үтүө холобур буолан, төрөөбүт норуотугар үтүөтэ-өнгөтө өссө хаһаан иһиэбэр саарбахтаабаппыт. Тэрээһини киэргэппит күндү ыалдыттарыбытыгар уонна М.К.Аммосовка аналаах бэртээхэй дискэни таһаарыт Нам улуустаагы гимназиятыгар махталытын тиэрдэбит.

П.Д. БАЙАНАЕВА, колледж түмэлин сэбиэдиссэйэ

Нэһилиэк - баһылыгынан

Бастакы Хомустаах муниципальнай тэрилли аҕа баһылыга Василий Гаврильевич Жирков олоһун орто омурданын туолла. Кини төрөөбүт дойдутун дьонун-сэргэтин кэскиллээх олоҕо тупсарын-сайдарын туһугар энкилэ суох бэринилээхтик таһаарылаахтык үлэли сылдьар, муударай сааһыгар тийдэ. Василий Гаврильевич дьоллоох оҕо сааһа, эрчимнээх эдэр ыччат кэмнэрэ барыта төрөөбүт-үөскээбит Хомустааһар ааспыттара. Бал буолан, дойдутугар олохсуйан, олоһун аргыһын Дарья Дмитриевнаһын үс оҕону төрөтөн, амарах аҕа, нэһилиэкпит киэн туттар холобурга сылдьар ыаллара.

Хомустаах нэһилиэгэ – инники күөнгэ сылдьар улуус биир улахан нэһилиэгэ. Кэнники сылларга нэһилиэнньэ ахсаана биллэ эбиллэн, билигин бу нэһилиэккэ 1600 киһи олорор. Көккэ сылларга нэһилиэк олоҕо тупсан, дьон олохсуйарыгар усулуобуйа баар буолла, нэһилиэк үлэтэ-хамнаһа

литикатын программатынан «Бизнес-центр» (2011с.), пожарнай депо, Дьыэ кэргэн бырааһын офиса, «Үтүө дьыала» чэрчитинэн 35 миэстэлээх «Улыбка» дьааһыла-сад (2013с.), модельнай библиотека, ветераннар дьизэлэрэ (балаҕан), сылгыны иитэр базалар уода.

хинэй, ыарахан кэмгэ өйбүл буолуу ураты хаачыстыбалара мэлдьи холобурга сылдьар. Баһылык быһыытынан нэһилиэнньэни кытта чугас, ыкса сибээстээхтик үлэлиир, дьонго истинг сыһыаннаах, элбэх көрсүһүүлэри тэрийэр, нэһилиэк сайдытыгар ытыллалар үлэлэр, хамсааһыннар иһитиннэриилэрэ нэһилиэнньэҕэ бириэмэтигэр тийэллиирин, аһаҕас буолалларын, көрсүһүүттэн киирэр этиилэр былаанна киирэллэрин, туолалларын ситиһэр. Бу күннэргэ нэһилиэк социальнай хайысхаларын быһаарар улахан суолталаах объектар: «Үтүө дьыала» чэрчитинэн спортивнай зал, 70 миэстэлээх таас дьааһыла-сад үлэҕэ киирэллэрин күүтэбит, элбэх квартиралаах таас дьыэ тутуута саҕаланна, 2016с. үлэҕэ кирири.

Бу дойдуга кэлэн аһар кэрчик кэмгэ дьон-сэргэ туһугар олорон, үлэлэн аһар киһи чэхчы дьоллоох киһи. Нэһилиэкпиттэн үүнэн-сайдан тахсыбыт бэйэбит уолаттарбыт нэһилиэктэрин, улууспут туһугар киэн

Кэрэ эйгэтигэр

«... ЫРААСКЫТЫН ЫҢЫКТЫМАН!»

Соторутааҕыта А. Шестаков аатынан культура сынналаг киинигэр Федот Анатольевич Соловьев салайар үөрэнээччилэр «Харысхал» вокальнай ансамбллара киэн программалаах, диригис хоһоонноох «Күн» Сулус!!! («Звезда по имени Солнце!!!») диэн концерды көрдөрдө.

Бу концерды көрө, ансамбль салайааччытын уонна оҕолору үрдүк ситиһиилэринэн эбэрдэли учууталлара, төрөппүттэрэ, аймахтара, улууспут баһылыга А.П. Атласов, «Хотугу сулус» теле-радио академия директора Татьяна Афанасьевна Гоголева, нэһилиэк дьон-сэргэтэ кыралыын-улаханньын тобуоруна муһуннулар.

«Эһэм өтөҕө», «Олоҕум миэнэ», «Как молоды мы были», «Олоҕу таптаахха» диэн ырыалары ансамбль толору састаабынан ийээн-куойан, ирэн-хорон туран ыргиччи ыллаан бу үтүө тэрээһини арыйдьылар уонна түмүктээтилэр.

Ансамбль чилиэннэрэ: Артем Алексеев, Егор Гоголев, Дьулуур Пахомов, Айсен Никонов, Коля Кириллин, Антон Шапошников, Вадим Ноговицын, Анна Журавлевич уонна салайааччылары Федот Соловьев биирдирдээн (солонан) «Ытык сир», «Хотой», «Аттаах, саалаах, быһахтаах», «Ахтылҕаннар», «Бй», «Чуумпуга», «Мелодия», «Кыталыктар» диэн ырыалары ис дууһаларыттан ыллаабыттары истэн көрөөччүлөр олус астыннылар.

Слава Потапов наставнигынаан Федот Соловьевтуун «Билинини», Айсен Аммосов Федот Соловьевтуун «Ийэбэр» диэн ырыаны дуэтынан, Айсен Аммосов, Егор Гоголев, Иван Пахомов — Куорсун «Улахан ыһыах» диэн ырыаны трионан толордулар. Бу концерды саха эстрадагыгар эрэллээхтик тахсан эрэр Наташа Семенова — Күөрэгэй, Айсен Аммосов «Имэрийэ көрүү», «Күөрэгэй көрө», «Оһуохай», «Кыыс Кыталык» диэн солһанай ырыаларынан, Айсен Аммосов хомуска олус имигэстик дүүрүһүтэ оонньоонунунан кэнэтэн биэрдилэр.

Балдыһыт Татьяна Афанасьевна уонна оҕолору үөрэтэ-иитэ сылдьар учууталлара, кылаас салайааччыта Валентина Ильинична, төрөппүттэр уода. Федот Анатольевич сыралаах үлэтин, үгүс ситиһиилэрин киэнник сырдаттылар, бэлитээтилэр уонна эбэрдэ эриэккэһин этэн туран махтаналларын биллэрдилэр, ансамблга өссө үрдүк ситиһиилэри баҕардылар. Оҕолорбут таһымнара күннэтэ үрдээтэр үрдээн иһэрин көрөн-истэн олус үрдүбүт, астынныбыт.

И. ИВАНОВ

НОРУОТ КЭСКИЛЭ — ЫЧЧАККА

лаппа сэргэхсийдэ. Дьон-сэргэ үлэҕэ-хамнаска түмсүүлээх, көхтөөх буолла. Нэһилиэккэ үлэли олоһор тэрилтэлэр, общественной хамсааһыннар түмсүүлээхтик тэрээһиннээхтик үлэлиилэр. Кинилэр таһаарылаах үлэлэрэ улууска, республикаҕа, соһох тэрилтэлэр үлэлэрэ бүтүн дойдуга билиннэ. Манна үлэлээн кэлбит уонна үлэли олоһор баһылыктар оруоллара кырата суох.

Норуот күүһэ – көмүөл күүһэ. Василий Гаврильевич 8 сыл баһылык солбуяааччытынан үлэлиир кэмнэригэр нэһилиэк социальнай-экономической сайдытыгар тускуламмыт киэн далааһыннаах былааннар олоххо кирииллэригэр кырата суох кылаатын киллэрибитэ. Кини чопчу салайытынан үгүс ахсааннаах субуотунньуктар ытыллыбыттары, нэһилиэк олоһор туһалаах элбэх объектар үлэҕэ киирбиттэрэ: нэһилиэк республиканскай дьыэ-кэргэн чэрчитинэн үлэлиир программаҕа киирсэн Грант ылан, оҕо спортивнай площадката (2008с.), ыччат по-

Бэйэни салайыныыга кирири уустук кэмнэригэр киэн хайысхалаах инники былааннар олоххо кирииллэригэр улуус депутатын быһыытынан үлэлиир кэммэр нэһилиэкпит баһылыктарын кытта биир өйүнэн-санаанан үлэлээн кэлбиһитин ахтыбат буолар саҕаммат.

Нэһилиэк олохтоохтору 2014с. кулун тутар ыйга Василий Гаврильевич Жирков баай уопутун, өр сыллаах айымньылаах үлэтин учуоттаан, кэскиллээх салайааччыга эрээн, төрөөбүт-үөскээбит нэһилиэгин дьон баһылык дуоһунаһыгар турарыгар итэҕэлбитин биэрбиһит.

Василий Гаврильевич – үрдүк эппиэтинэстээх, грамотнай, компетентнай, дьону үлэҕэ көбүлүүр сатыбыллаах салайааччы. Кини салайар коллективыгар былааннаахтык таһаарылаахтык үлэлииргэ доруобай микроклимат баара, салайааччы тус бэйэтин майгыта-сигилитэ, холобура улахан оруоллаах. Кини киһи быһыытынан үрдүк культурата, сэмэй, чиэ-

далааһыннаахтык үлэли сылдьалларыттан нэһилиэк олохтоохтору, общественноһа үөрэбит, киэн туттабыт. Норуот кэскилэ – ыччат диэн ол иһин мээңэ эппэттэр.

Убаастабыллаах, Василий Гаврильевич, Эһигини нэһилиэкпит олохтоохторун, общественноһын аатыттан үбүлүөйдээх үөрүүлээх түгэнинэн итигитик-истингик эбэрдэлиибит.

Эһиги дойдугут туһугар сыралаах-түбүктээх, энкилэ суох бэринилээх үлэҕит үтүө түмүктэрдээх буоларыгар, кэскиллээх былааннардыт олоххо киирэллэригэр баҕарыбыт. Тус олоххут, дьыэ-кэргэннит олоҕо, үлэтэ айымньылаах буоллун, дьонгут-сэргэҕит махталын ыла турун. Дьоллоох буолун.

Л.В. АЛЕКСЕЕВА,
нэһилиэк олохтоохторун,
общественноһын аатыттан Нам
улдуһун мунһаһын 2, 3, 4-с
ыңгырылаах советтарын депутата

Коррупция — опасное зло для развития общества

Девятого декабря будет отмечаться Всемирный день противодействия коррупции.

Высочайшая степень общественной опасности коррупционной деятельности не вызывает сомнений: во-первых, в настоящее время коррупция стала, по сути, неизбежным спутником осуществления всех властных полномочий, особенно в сфере распределения социальных благ;

ответственности и неотвратимости наказания — неотвратимость наказания для работников организации вне зависимости от занимаемой должности, стажа работы и иных условий в случае совершения ими коррупционных правонарушений в связи с исполнением трудовых обязанностей, а также персональная ответственность руководства организации за реализацию внутриоргани-

ваемого имущества, а в мотивах и целях совершения таких действий.

Таким образом, подарки должностным лицам могут расцениваться, как взятка в случаях, когда эти должностные лица могут повлиять на исход дела и оказать какую-то незаконную помощь в решении проблемы дарителя.

Взятка независимо от ее размера, не является ни обычным подарком, ни подарком вообще.

соответственно федеральной собственностью, собственностью субъекта Российской Федерации или муниципальной собственностью и передаются служащими по акту в орган, в котором указанное лицо замещает должность (ст. 575 ГК РФ).

Организации следует принять на себя обязательство воздерживаться от каких-либо санкций в отношении своих сотрудников, сообщивших в правоохранительные органы о ставшей

ходимые меры по сохранению и передаче в правоохранительные органы документов и информации, содержащей данные о коррупционных правонарушениях.

К административным правонарушениям, в которых усматриваются коррупционные риски могут быть отнесены: незаконное вознаграждение от имени юридического лица (ст. 19.28 КоАП РФ), нарушения, связанные с выборами и проведением изби-

КАК ПРОТИВОДЕЙСТВОВАТЬ КОРРУПЦИИ?

во-вторых, рост коррумпированности общества свидетельствует о низкой эффективности существующих мер как репрессивного характера, так и иных форм социального контроля и предупредительного воздействия; в-третьих, коррупция в том числе в своем деятельностном аспекте, является динамичным, развивающимся и вариативным социальным явлением, что делает относительными любые научные результаты в его изучении и предопределяет перспективы дальнейших исследований.

В любой организации система мер противодействия коррупции должна основываться на следующих ключевых принципах: принцип личного примера руководства — ключевая роль руководства организации в формировании культуры нетерпимости к коррупции и в создании внутриорганизационной системы предупреждения и противодействия коррупции; принцип эффективности антикоррупционных процедур — применение в организации таких антикоррупционных мероприятий, которые имеют низкую стоимость, обеспечивают простоту реализации и приносят значимый результат; принцип

зационной антикоррупционной политики; принцип постоянного контроля и регулярного мониторинга — регулярное осуществление мониторинга эффективности внедренных антикоррупционных стандартов и процедур, а также контроля за их исполнением.

Не допускается дарение, за исключением обычных подарков, стоимость которых не превышает 3000 (трех тысяч) рублей, государственным служащим, муниципальным служащим в связи с их должностным положением или в связи с исполнением ими служебных обязанностей (ст. 575 ГК РФ).

Служащий имеет право получать любые подарки, представленные ему только в его личном качестве или в связи с его личностными свойствами, обусловленными его отношением к определенной социальной группе (женщины, ветераны, лица, относящегося к определенной профессии и т.д.), а также в связи с различными событиями (день рождения, уход на пенсию и т.д.) с учетом требований налогового законодательства.

Следует помнить, что различие между подарком и взяткой состоит не в стоимости переда-

Незначительный размер взятки не исключает ответственности за взяточничество.

Подарки, полученные государственными и муниципальными служащими в связи со служебными командировками или с какими-либо официальными мероприятиями, и стоимость которых превышает 3000 (три тысячи) рублей, признают-

им известной в ходе выполнения трудовых обязанностей информации о подготовке или совершении коррупционного правонарушения.

Руководству организации и ее сотрудникам следует оказывать поддержку в выявлении и расследовании правоохранительными органами фактов коррупции, предпринимать необ-

рательных компаний (ст.ст. 5.16-5.20 КоАП РФ), отказ в предоставлении информации гражданину и (или) организации информации, предоставление которой предусмотрено федеральными законами, несвоевременное ее предоставление либо предоставление заведомо недостоверной информации (ст. 5.39 КоАП РФ). К преступлениям, связанным с коррупцией относятся, предусмотренные Уголовным кодексом РФ общественно опасные деяния: злоупотребление должностными полномочиями (ст. 285 УК РФ), получение взятки (ст. 290 УК РФ), дача взятки (ст. 291 УК РФ), провокация взятки (ст. 304 УК РФ) и другие.

Из всего сказанного следует сделать вывод, что формирование позитивных изменений в общественном сознании, консолидация сил государства и общества в противодействии данному общественному злу являются необходимым условием успеха в борьбе с коррупцией.

В.В. ТРОФИМОВА,
старший помощник прокурора
Намского района,
юрист 3 класса

Киэн туттар дьоммут — биир дойдулаахтарбыт

(Очерк)

Үчүгэй майгыг - көтөр кынатын (норуот өс хоһоону)

«Үчүгэй майгыг - көтөр кынатын» диэбиккэ дылы, быллар сахалар сүрдээх үтүө майгылаах-сигилилээх этилэр. Киһиэхэ барытыгар үгүөнү эрэ баһарар, ханнык да киһи бу орто дойдун олоһор дололоохтук олон барарыгар кыһаллаллара, онно төһүү күүс буолаллара.

Партизан нэһилиэгэр биир тумус туттар киһилэринэн Мария Павловна Турантаева буолар. Кини үтүө майгылаах-сигилилээх буолан дьон ытыктабылын ылыан ылар.

Турантаевтар дьон эдэр ыаллар 1976 сыллаахха Партизан нэһилиэгэр үлэлии кэлбиттэрэ. Аҕалара Николай Семенович сельсовет председателинэн ананан кэлбитэ, Мария Павловна история учууталынан уонна завучунаан ананар. Онтон ылта 39-с сыл ааһа оҕуста. Бу сыллар тухары Мария Павловна олоһор - үөрүүтө-хомолто, олоххо ситиһиитэ-хотуута нэһилиэгин дьонуун харабын ортотунан устан ааста. Партизан нэһилиэгэ — Мария Павловна иккис төрөөбүт дойдутун кэриэ-тэ буолла.

Мария Павловна олоһун бастаангыттан анааран көрдөхө Михайловтар дьон эдэр ыалга иккис оҕонун күн сириг көрбүтэ. Ийэтэ Елена Степановна, аҕата Павел Петрович дьон. 1941 сыллаахха Бүлүү Балаҕаччыгыттан Елена Степановна бииргэ төрөөбүт сүрдэ Кирилин Василий Степанович эдьийин Эдьигээнгэ бэйэ-бэйэлэригэр өйөһөн олоһоруу ыһырытыгар икки кыра оҕолоох эдэр ыал Эдьигээнгэ көһөн тиийбиттэр. Василий Степанович бу кэмгэ Эдьигээнгэ райпоға экспедицияны үлэлээбит. Эдьигээнгэ аҕалара Павел Петрович тутууга, ийэлэрэ Елена Степановна пекарняға үлэлээбиттэр. Мария оҕо сааһа, эдэр сааһа Эдьигээнгэ ааһар. Бастагы оскуола боруонгун атыллаан үөрэх кыһатыгар

Биһиги сыахпытыгар

Таптыыр Сахабыт сиригэр радио санарбыта 85 үбүлүүдээх сыла туолбутун сарыи сылын оҕолоро үөрэ-көтө көрүстүбүт. Бу биһиэхэ саамай умнуллубат уонна долгутуулаах бэлиэ күн буолар.

1950 сылтан Нам оройуонугар Хамаҕатта, салгыы Мэнгэ-Ханалас Хаптаҕай, Уус-Алдан Суотту детдомнарлар тулааһа оҕолор итиллибиппит. Детдом баар буолан, аас-туор олохтон, тонгууттан-хатыгыттан сэбиэскэй былаас көрүүтүгэр ийиллэн, улаатан дьон-хара буолан ийиллибит испитин чиэстээхтик үлэлээн-хамсаан төлөөтүбүт. Ити сыллар тухары ханна да сырыттарбыт радио арахсыспат аргыспыт этэ. Радиотан элбэби истэн-билэн олохпур аргыһа, доҕоро оностон улааттахпыт.

Кыракый сааспытыгар радиоттан биллиилээх аргыстар кэрэ куоластарын кэрэхсэн истэрбит. Кыракый оҕо саастан радионы доҕор оностон, биһирээн истэн, радио инники олохпуртар сырдык суолдубут буолбута дири тоҕоостоох.

«Пионерскай саһарға» радиоэфиргэ детдом пришкольной участкаһын туһунан оҕолорбут кэпсээбиттэрин истэммит дьонумсуйан, «тутум» үрдээн сүргэбит көтөүллэн үөрүүбүт улахан этэ. Ити радиоға кыттан бастагы холонубут буолбута. Салгыы Юля Сивцева «Ийэ дойдум» хоһоону 4-с кылааска сылдан аахпытга биир бэлиэ түгэн буолан өйбүтүгэр сөнө сылдар.

1987 с. Иркутскай куоракка Саха Литературатын күннэрэ ытыллыбыта. Ити кэмгэ «Байкал» курортка Саха

айаннааһын, пионерскай тэрилтэҕэ кириэн бастагы пионерскай хаалтыһы бааныы үөрүүтэ. Комсомольскай тэрилтэҕэ кириэн комсомол үрдүк аатын чиэстээхтик сүгүү. Мария умнубат комсомол кэпкэтигэр оччотооһу үрдүкү кылаас үөрэнээччигэ, кэнники Сахабыт Сирин бастагы президентэ Михаил Николаев киллэрбитин. Оччоттон Михаил Николаев оскуола комсомоль-

лаахха 1-Хомустаахха көһөн тиийэллэр, онно Николай Семенович эдэр ыччат комсомольскай тэрилтэтин секретарынан аныыллар. Онтон 1969 сыллаахха Хамаҕаттаҕа сельсовет председателинэн анаан үлэлэтэ ыталлар. Ол кэнниттэн тыа хаһаайыстыбатын үлэтин өрө таттарарга 1970-1976 сылларга Бөтүгүнэ сүөһү ферматын биригэдьириинэн анаан үлэлэтэл-

лээн кэлбитэ. 1976 сыллаахха Партизанга дыахталлар советын председателинэн талыллан үлэлиир, онтон 1995 сылтан ветераннар советын председателинэн талыллар, оттон 2011 сылтан нэһилиэк ытык советын председателинэн талыллан күн бүгүнүгэр диэри үлэлии сылдар. Онон Мария Павловна нэһилиэниэ олоһун сайдытыгар улахан кылааты

охтаахтар.

Мария Павловна олоһор биир улахан издээн буола сылдыбыта, 2007 сыллаахха ыам ыйын 9 күнүгэр дьылларэ умайан күл көмөр буолбута, ыал турбутунан дьыэ-уота суох хаалбытара, сүрдээх ыарахан күннэр турбуттара. Манна нэһилиэгин дьонно оччотооһу баһылык В.Г. Алексеев салалтаһын саҕа дьыэ тутан бу дьыл ахсынньы ый 26 күнүгэр саҕа дьыэҕэ кириэн саҕа дьылы саҕа дьыэҕэ көрсөн нэһилиэгин дьонугар мунгура суох улахан махталлаах. Маны этэн эрдэхтэрэ «Ойуурдаах куобах охтубат, дьонноох киһи тутайбат» дьон, нуруот өс хоһоону бэрт сөпкө эһпит.

Мария Павловна эдэр сылдан кэргэни кытта көһө сылдан үлэлээбит оскуолаларыгар директордарын Үөдэйгэ Ларионов Никифор Михайловичи, Хамаҕаттаҕа Касьянов Гаврил Степановичи сүрдээх үчүгэйдик ахтар. Бу дьоннор үрдүк культуралаах, дьиннээх учууталлар учууталлара этилэр, кинилэр хаһан да куоластарын үрдэппэттэрэ, ханнык баһара киһиэхэ оҕо буоллун, улахан да киһи буоллун, ханнык баһара боптуруоска сөптүк быһааран, дьон сөптөөх хоруйу ылан үлэлэрин-хамнастарын сөпкө аттаран үлэлииллэрэ. Онон Мария Павловна кинилэртэн дьону кытта хайдах үлэлииргэ бэрт элбэххэ үөрэнэн, олоһор элбэхтик туһаннаҕа.

Билигин Мария Павловна бочуоттаах сынһаланган олоһор да бокуойа суох, нэһилиэгин кыһалбатын күннэтэ быһаарса олоһор. Мария Павловна үлэтэ улахан кыһаан педагогическай үлэ ветерана, РФ үөрэ-дириэтин туйгуна, Учууталлар учууталлара, Саха Республикаһын үөрэ-дириэтин систематын бочуоттаах ветерана, Нам улуһун ытык киһитэ.

И н н и к и т и н М а р и я Павловна олоххо бу билигин курдук активнай позициятын сүтэрбэксэ өссө далааһынаах үлэни баһарыам этэ.

З.А.ТИХОНОВА,
РФ үтүөлээх учуутала, РФ журналистарын Союһун чилиэнэ,
Нам улуһун Ытык киһитэ.

ДЬОН ЫТЫКТАБЫЛА — КИНИ ДЬОЛО

скай үлэтигэр көхтөөх үлэни ытыгар буолан оҕолор, учууталлар ортолоругар улахан ытыктабылы ылар этэ дьон Мария Павловна ахтар.

1960 сыллаахха эдэр кыыс Эдьигээн орто оскуолатын ситиһилээхтик бүтэрэр. Уонна бу сыл Дьокуускайдаағы педучилищеҕа үөрэххэ кириэр. 1963 сыллаахха начаалынай оскуола учууталын идэтин ылан Намга Үөдэй оскуолатыгар ананан үлэлии тахсар. Манна 1965 сыллаахха эдэр уол Турантаев Николай Семенович дьон кулууб дириэктэринэн ананан үлэлии кэлэр. Эдэр дьоннор хара маннайгыттан көрсөөт да сөбүлөһө, таптаһа көрсөллөр, хайдах эрэ кинилэр бэйэ-бэйэлэригэр анаммыт курдуктара. Иккисин көбүс көнө дьылыгыр, үрдүк унуохтаахтара, дьүһүннэринэн да саҕа дьонугар сирдэрбэт нап-нарын, ис-кирибэх дьүһүннээхтэрэ. Майгы-сигили өттүгүн сүрдээх мааны дьонноро. Кинилэр 1965 сыллаахха сайын холбоһоллор. Николай Семенович партиялаах буолан, партия сородуһунан наар сиртэн-сиргэ уларыта сылдан үлэлээбит, ол тухары Мария Павловна кинини батыһан кыра оҕолорун кыбыммытынан көсүһөн испит. Николай Семенович үлэни саҕаан тэрийэр дьонугар буолан партия ханна да ыһыгытын иһин үлэни өрө күүрүүлээхтик тутан, дьону үлэҕэ сөпкө аттаран туруоран дьон үлэҕэ ситиһиитэ улахан буолан иһэрэ. Эдэр ыаллар 1966 сыл-

лар. Онтон 1976 сылга Партизан нэһилиэгин сельсовет председателинэн анаан үлэлэтэллэр. Онтон 1979-1983 сылларга сельхозхимия начальнигынан ананан үлэлиир. Манна кини дьыэ кэргэнин Намга көһөрбөккө Партизантан ууна сылдан үлэлиир. Николай Семенович үлэлээбит сылларын билсэн баран киһи эрэ сөбүлөх курдук, хайдах маннык кыра оҕолордоох эдэр ыалы сиртэн-сиргэ көһөрө сылдан үлэлэппиттэрин. Биллэн туран партиялаах буолан туох баар билиитин-көрүүтүн ууран туран үлэлээтэҕэ, ол иһин үчүгэй үлэһит буолан биир сиргэ уһундук үлэлэппэксэ, ханна хаалылаах сир баар буолла да көһөрө сылдан үлэлэттэхтэрэ. Онон харса суох үлэлээн, доруобуйата айгыраан 1983 сылга 44-гэр сылдар эдэр киһи сүрүһүнэн ыалдан бу орто дойдуттан өлөн бараахтыыр. Бу сылга Мария Павловнаҕа ыарахан күннэр турбуттара үс саҕа атахтарын курдук туран эрэр уолаттарын кытта тулааһа хаалбыта. Ол да буоллар Партизан нэһилиэгин дьонно тулааһа хайдахтыгар тахтарта. Кинилэр наһаа аһыныгыс буолан, улахан өйбүл буолбуттара. Уолаттара Партизан дэриэбинэтигэр улаатан, оскуоланы бүтэрэн, билигин бэйэлэрэ ыал аҕалара буоллулар.

Мария Павловна Партизан оскуолатыгар дириэктэрдээбит, уһун сылларга завучунаан үлэлээбит буолан иитэр-үөрэтэр үлэҕэ төрөппүттэр, нэһилиэниэни кытта аан бастаангыттан ыкса сибээстээхтик үлэ-

киллэрэ сылдар.

Общественность, нэһилиэк администрацията бары бииргэ холбоһон олох туһунан туһунан санааларын түмэн бары бииргэ үлэлииллэр. Нэһилиэк олоһун сүргэхситер кулууб иһинэн тэриллибит Хомус «Дьүрүл» (сал. Д. Кривошапки) ансамбыл, «Алгыс» эбэлэр үгүкүүлэрин ансамбыла (сал. С. Алексеев). Бу ансамбыл 2014 сыллаахха атырдыах ыйыгар Турцияҕа Газизантеп дьон куоракка фольклорнай фестивалга Россия аатыттан кыттан сэттэ үгүкүүнү сахалыы нууччалыы, кытайды туруоран Гран-При аатын ылан кэлбиттэрэ сүрдээх улахан үөрүүнү аҕалдыта. Партизанга эдэр ыччат сырдык олоххо тардыһытыгар бу ансамбыллар улахан оруолу ылар буолу-

сириттэн уонча буолан сынһана сылдарбыт. Ол иһигэр Февронья Алексеевна Баишева баара. Декада кэмигэр курор-пугар делегация кэлэн концерт көрдөрбүтэ. Дьэ, ол кэннэ бука бары оһуохайдаабыһпыт, оһуохайы биир дойдулаахпыт Константин Никонович Тихонов эһпитэ, Февронья Алексеев-

Түмэн депутаттара аһаҕас эфиргэ тахсаллара буоллар дьон баҕа санаалаахпыт.

Радиоға сарсыардаттан спорт сонундарын В. Посельскай кэпсирин биһирэбит уонна махтанабыт. Н. Бястинов, Нь. Егорова, С. Посельскай аны хас чэппиэр аайы «Тайм-аут» редаҕаҕа биллэр-көстөр спортсменнары

тэрээһиннэр буолталаабыт-тара бэйэтэ туспа бырааһыннык этэ. В. Посельскай салайар куруһуомун туһунан радиоэфиргэ кэпсээбит. Итинэн сийтэртэн мин тус олохпур «Спорт олоһум аргыһа» дьон көрүүбүн түмэн ыстатыйа былааннаан бэлэмнэнэ сылдыабын.

2015 с. Литература сыла бу-

салгыы ытыллан барарыгар олус баһарабыт, онтон биһиги, сааһыра барбыт ветеран дьон, үөрүө эрэ этибит. Ону тэнэ радио фондатыттан урукку пере-дачалартан, ахтар-саньыр Е. Захарова, эдьий Марыгина, А. Варламова, В. Ноев кэрэ куоластарын истэргэ хатылааһын пе-

РАДИО — ОЛОБУМ АРГЫҤА

на концерт кэнниттэн сүбэ-ама биэрбитэ декада ситиһилээхтик барытыгар көмө буолбута мэлдьэх буолбатах. Февронья Алексеевна радиоға анал биэриигэ музыка, искусство Саха сиригэр сайдытыгар биэриини биир сыыс тыла суох ытыра, олус интэриэһинэй буолара. Ол кэмгэ бииргэ сынһааммыт дьонун аатыттан Февронья Алексеевна 90 сааһын туолбут үбүлүүгүн эвэрдэбитин тиэрдэбит. Баһарабыт бары үтүөнү, кэрэни, ситиһини, туйгун доруобуйаны!

Саха сирин олохтоохторо биһирээн истэр радиобит салгыы баар буолуон баһарабыт, төһөлөөх элбэх билиини биэриэхтэрэй? «Биһирэм тыл» — Дапсы, «Билии» общество — В. Иванов, «Тускул» — Т. Тарасов, «Тыа сирэ» — П. Хабаров, Суруйааччылар: Е. Миронова, Сайа — Н. Михалева уонна диктордар Э. Рудых, Г. Попова — Сайаана, М. Березин таптаан истэр радиобит кизн нэлэмэн дойдубут хас дьыэ, ыал күүтүүлээх күндү ыалдытара буолаллар.

Күнүс 2-тэн 3 часка диэри олус үчүгэй программа проект олоххо кирибитэ, онно эбии Ил

кытта аһаҕас эфир онороллоро биһирэнэр эрэ. Үүнэр-сайдар эдэр оҕолорбут ситиһилэрин билэ-истэ олордохпур.

Салбаҕ орто оскуолатыгар 2000-2009 сс. оҕолору дуобакка, саахымакка эрчийбитим таах хаалбатаҕа: сүүрбэччэ оҕо 1-2-3 разряд толорбуттара. Араас спартакиадаларга, бэйэлэрин группаларыгар I, II, III миэстэлэри ылааллара. Үрдүк ситиһини ылыт спортсменнар тустарынан кэпсээн оҕолорго сырдатар этим, онтон биир холобур: Бразилияҕа Жиркова Т.Ю., Нам улуһун бальиһатын медалистэртэ, маратонскай сүүрүүгэ аан дойду чемпионката буолбутун уо.д.а. спорт бары көрүнэр ситиһиллэри. Нам улуһунгар «VI Саха республикаһын нуруоттарын спортивной ооньнуулара» олус тэрээһиннээхтик, үрдүк таһымга буолбутун радио, телевидение, хаһыаттар нөнүгө бүтүн республика истэ-билэ, көрө олоһтара. Үтүмэн элбэх тэрээһин үлэлэр быыстарыгар Салбаҕ нэһилиэгэр суруналыыстар икки төгүл тахсан нэһилиэниэҕэ көрсүһүлэри онорбуттара, маастар-кылаастар буолбуттара уонна араас

оларынан радиоэфиргэ кэрэхсэбиллээх редачалар тахсар буоллулар. Н.И. Харлампьева, О.М. Харайданова элбэхтэ араас теманан эфиргэ табыстылар, кизн сэнэриини ылылар. «Ааһар балаһан» редаҕа

редачалар буолаллара буоллар дьон баҕа санаабытын тиэрдэбин.

Ф.Д. УШИЦКАЯ,
Салбаҕ нэһилиэгин, Нам улуһун бочуоттаах олохтооҕо, үлэ ветерана, Журналистар союзтарын чилиэнэ

Специалист сүбэлиир

10 ый түмүгүнэн 2015 сылга Нам улууһугар 2986 дьан ыарыыта бэлиэтэннэ, онтон 2014 сылга 1283 ыарыы бэлиэтэммитэ, ол эбэтэр быйыл ыарыы 57%-нан үрдэбит.

Эпидемическэй ыарыы үрдүк таһыма үрдээһинэ 7, 27, 40, 41 нэдиэлэлэргэ бэлиэтэннэ, ол аата олунньу, бэс ыйа, от ыйа, алтынньы ыйдарга.

Атырдыах ыйыттан алтынньы ыйыгар диэри дьан ыарыытын утары быһыы (вакцинация) үлэтэ күүстээхтик барда. Нам улууһун үрдүнэн 8164 киһи дьан ыарыытыттан «Совигрипп» уонна «Гриппол плюс» вакциналары ылбыттара. Олортон 3805 – улахан киһи, 4359 – оҕо. Бу вакциналар федеральной үбүлээһинтэн кэлбиттэрэ, онон оскуола, оҕо садын, балыыһа, олох-дьаһах хаһаайыстыбатын үлэһиттэригэр, устудьуоннарга, 60 саастарыттан үөһэ кырдыаҕастарга уонна хроническай ыарыылаах дьонго, армияҕа барааччыларга, оҕо садын иитиллээччилэригэр, оскуола үөрэнээччилэригэр уонна дьыэвэ олорор оворлорго быһыы оһоһулунна.

Алтынньы ый түмүгүнэн Нам оройуонугар 4 аптека баарыгар («Эрчим», «Аптека №8», «Чэгиэн», поликлиника) дьан ыарыытын утары 14857 эмп баара бэлиэтэннэ: тамифлю – 426, реленза – 13, гриппферон – 281,

ДЬАН ЫАРЫЫТТАН СЭРЭНИН

виферон – 1937, реаферон – 29, ингарон – 14, уонна да атыттар – 1586. Маны таһынан улуус уонна нэһиликтэр дьаһалтала, Нам улууһун балыыһата, Роспотребнадзор бииргэ организационнай-методическай уонна сырдатыы үлэтин ыытар. Ол курдук семинардары, нэһилиэнньэҕэ дьан ыарыы утары быһыы туһалааһын өйдөтүү, памяткалары, санбуоллетеннэри тарҕатыта, бэсидэлэри уо.д.а. тэрийэллэр.

Эпидемическэй сезон (күһүн-саас) саҕаланан иннинэ дьан ыарыытын утары вакцинация (быһыы) ылыахха наада. Быһыы билингги бириэмэҕэ саамай көдүүстээх ньыма буолар, тоҕо диэтэр дьан ыарыыта вируснай буолан, түргэнник тарҕанар, кылгас бириэмэҕэ элбэх киһини сугуйар. Балдыбыт киһи ыараханник ылдыар. Быһыыны ылбыт киһи эттигэр 12-15 күн кэнниттэн дьан утары охсуһар эттиктэр (антигела) үөскүүллэр, ол кэнниттэн киһиэхэ иммунитет үөскүүр. Билингги бириэмэҕэ быһыы арааһа баар, 2015 сылга «Гриппол плюс» уонна «Совигрипп» киэнник тарҕаммыта.

«Гриппол плюс» - дьан вакци-на 6 ыйдаах оҕоттон саҕалаан кө-

нүүлэнэр. 6-35 ыйдарыгар диэри 0,25 мл вакцинаньы киһи өттүгэр биэрэллэр (в/м в переднебоковую поверхность бедра), иккиһин 3-4 нэдиэлэ көтөн баран ылаллар. 36 ыйтан саҕалаан, эбэтэр 3 саастарыттан былчыҥна (в/м), эбэтэр тириинг аннынан 0,5 мл (п/к) илии үөһэ өттүгэр бэриллэр.

«Совигрипп» вакцина 18 саастарыттан көнүүлэнэр. 0,5 мл вакцина тириинг аннынан (п/к) илии үөһэ өттүгэр биэрдэ бэриллэр.

Вакцинацияны ыларга көнүүлэммит: - эрдэ ыла сылдьан аллергическай реакцияламмыт, эбэтэр куринай белокка аллергиялаах дьонго;

- температуралаах, ис ыарыылаах, эбэтэр хроническай ыарыылаах көбө сылдьар бириэмэлэригэр (үтүөрэн баран быһыыны ылар көнүүлэнэр).

Сүрүн сүбэ: дьан ыарыы (грипп) утары бириэмэтигэр быһыыны (вакцинацияны) ылын, оҕолоргутар онотторун, оччоҕо дьан ыарыытынан ылдыаххыт суоҕа, эбэтэр чэпчэ-китик аһарыаххыт!!!!

А.А. КУЗЬМИНА,
Намнааҕы Роспотребнадзор салаатын специалист –эксперт

ЫҤЫРЭХ ТЫТТАР

Ытыктабыллаах **ЕГОР ПАВЛОВИЧ**, Эйигин 80 сааскын томточчу туолбуккунан итии-истин эвэрдэ! Эн, Нам улууһун Ытык киһитэ, Хатырык Ытык киһитэ ааттарын дьин-чаччы ылангыҥ дьонун-сэргэҥ убаастабылын ылбытыҥ. Ханна да үлэлээтэриҥ мэлдьи инники кэккэҕэ сылдьарыҥ. Сыннааланга олоноргун уһаайбаҕар араас үүнээ-йини үүннэрэн дьону соһуппутун. Билигин да нэһиликтэр ытыттар араас күрэхтэһиллэргэ спонсор буолан күүс-көмө буоларгар махталбытын тиэрдэбит.

Ытыктабыллаах Егор Павлович! Өссө да чэгиэн-чэбдик буол, Эйигин кытта үөрүү эрэ аргыстастын.

Нэһилиэк дьаһалтата, ветераннар сэбиэттэрэ

Күндүтүк саныыр, таптыыр аҕабытын, эһэбитин, ытыктыыр, убаастыыр убайыгытын, улуус Ытык киһитин, тыыл, советскай-партийнай үлэ ветерана **РЕХЛЯСОВ ЕГОР ПАВЛОВИЧ**, 80 сааскын туолбут үөрүүлээх үбүлүүгүнэн сүһүөхтээх бэйэбит сүгүрүйэн туран итиитик-истинник эвэрдэлиибит!

Эн салайар-тэрийэр үлэ байыаһа буолангыҥ үлэһит киһини өрө тутан, киһи үлэтэ-хамнаһа, олоҕо-дьаһаҕа тупсарыгар туох баар кыһамныгыҥ, сатабылгыҥ ууран үлэлээн кэлбит олоххунан биһиги бары киэн туттабыт. Үлэлээбит нэһиликтэриҥ, төрөөбүт улууһун социальнай сайдытыгар үгүс кылааккын киллэрэн элбэх махталы, улууһун, республика үгүс наҕараадатын туппутун. Бар дьонун Эйигин ытыктаан «Биһиги Дьөгүөрбүт» дьин аатты-ылларын өрүү үөрэ-долгуйа истэбит, Эн үлэҥин-олоххун холобур оностобут.

Күндү киһибитигэр баҕарыа этибит үтүө доруобуйаны, кы-таанах санааны, оҕолорун, сиэннэриҥ, үгүс элбэх бырааттарыҥ, балыстарыҥ тапталларыгар уйдаран өссө да уһуннук олоноргор, сүбэҥинэн-амаҕынан биһиэхэ күүс-көмө буолан кэрэни кэрэһэли, үтүөнү түстүү тураргар!

Оҕолорун, сиэннэрин, бырааттарыҥ, балыстарыҥ, кинилэр дьиэ кэргэттэрэ

БИЛЭРИИЛЭР

ПОЛОЖЕНИЕ

XXI республиканского турнира по вольной борьбе среди юношей 2003-04 гг. рожд. на призы почетного гражданина Намского улуса, профессора математики, кандидата физико-математических наук, чемпиона и призера чемпионата Мира среди ветеранов, лауреата государственной премии им. Д.П. Коркина Николая Кирилловича Алексеева

- Цели и задачи: — Популяризация и развитие вольной борьбы среди населения улуса; — Повышение спортивного мастерства, выявление сильнейших спортсменов; — Пропаганда здорового образа жизни.

2. Сроки и место проведения:

Турнир проводится 13 декабря 2015 г. в с. Намцы Намского улуса. День приезда — 13 декабря 2015 г. Мандатная комиссия, взвешивание и заседание судейской коллегии 13 декабря 2015 г. с 9.00-10.00 чч. в спортзале ДЮСШ. Начало соревнований — 11 ч.

3. Руководство и организация соревнований:

Общее руководство проведения турнира осуществляется администрацией Федерации спортивной борьбы Намского улуса.

Непосредственное проведение соревнований возлагается на главную судейскую коллегию, утвержденную Федерацией спортивной борьбы Намского улуса.

4. Участники соревнований: Соревнования носят личный характер и проводятся по действующим правилам с выбыванием после двух поражений.

К участию допускаются юноши 2003-04 гг. рожд., юноши 2005 г.р. допускаются по спецсправке.

Весовые категории — 26 кг., 28 кг., 30 кг., 32 кг., 35 кг., 38 кг., 42 кг., 46 кг., 50 кг., 55 кг., св. 55 кг.

5. Награждение: Победители и призеры награждаются медалями и ценными призами.

6. Финансирование: Расходы по подготовке и проведению турнира несут администрация Намского улу-

са и Федерация спортивной борьбы Намского улуса. МБУ ДО «Намская ДЮСШ по спортивной борьбе им. П.П. Юмшанова». Расходы, связанные командированием участников (проездные, питание, размещение) несут командирующие организации.

7. Заявки: Предварительные заявки на участие в турнире принимаются по адресу:

РС(Я), Намский улус, с. Намцы, ул. Ленина, 8, ДЮСШ, тел. (41162) 41-7-83

Примечание: — Участникам турнира при себе иметь: паспорт, именную заявку с визой врача, справку СЭС, постельные принадлежности.

— Взнос с участника 100 рублей.

— Аренда гаража 500 рублей в сутки.

Данное положение является официальным вызовом

УВАЖАЕМЫЕ ЖИТЕЛИ НАМСКОГО УЛУСА!

Информируем, что у Вас есть возможность предварительно записаться на прием к врачу:

1. Через интернет-портал er14.ru
2. Через информат в холле 1 этажа поликлиники
3. Через телефонное приложение Электронная регистратура (скачать через Плей-маркет).

Предварительно записаться на прием можно к следующим специалистам: терапевт, педиатр, невролог, эндокринолог, офтальмолог, дерматолог, онколог, хирург, акушер-гинеколог, кардиолог, инфекционист.

Для записи нужны данные медицинского полиса!

Краткая инструкция для записи на прием к врачу через портал

- Выбираем поочередно:
1. Выбрать населенный пункт—Намский район
 2. Выбрать медицинское учреждение—«Намская ЦРБ»
 3. Ввести номер медицинского полиса
 4. Ввести дату рождения
 5. Указать контактный телефон (не обязательно)
 6. Нажмите—Зайти
 7. Выбрать—Поликлиническое —Выбор врача, дату и время
 8. Печать талона (не обяза-

тельно) **ВНИМАНИЕ!** Если Вы записались на прием в тот же день, просим приобрести амбулаторные карточки в регистратуре.

При предварительной записи на прием за несколько дней — амбулаторные карты будут в кабинете у врача специалиста.

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ НАМ УЛУУҺУН ОЛОХТООХТОРО, БЯЛДЫТТАРА!

«TORUT UU» тэрилтэ кыһынгы үлэ режимигэр кирибитин биллэрэр:

Үлэ күннэригэр сарсыарда 9.00-тан 18.30 ч. диэри үлэлиибит.

Дьыэвэ илдээн биэрии диспетчерэ сарсыарда 9.00 киэһэ 18.30 ч. диэри сакааһы ылар.

Өрөбүл күммүт хас нэдиэлэ баскыһыанньата уонна тохсуньу 1 күнэ.

Атыыга бааллар: помпалар, кулердар, ону таһынан скандинавскай хаамы тайахтара. Кирдээх, саһарбыт уонна хайдыылаах баллоннары төттөрү ылбаһыт.

Намга: Чернышевскай ул. 6-та, «Олонго» атыы киинэ Аппааньга: Лена ул. 16-та, өрөбүлэ суох.

Аадырыска тиэрдии телефоннара: **8-924-873-73-11, 8-914-300-11-70**

Төрүт уу — Чэгиэн турук — Үйэлээх олох

К ВНИМАНИЮ РУКОВОДИТЕЛЕЙ ВСЕХ ФОРМ СОБСТВЕННОСТИ, ГЛАВАМ КФХ, ИП!

Республиканская акция «За легальный труд!»

С 7 по 25 декабря 2015 года в Якутии проводится республиканская акция «За легальный труд!». Цель мероприятия — стимулирование к заключению трудовых договоров работодателями, имеющих неоформленные трудовые отношения с работниками. Работодатели будут освобождены от административной ответственности, если заключат трудовые договоры с сотрудниками и сообщат об этом в Центр занятости населения по адресу: с. Намцы, ул. Ойунского, 5/1 или по телефону горячей линии 41-2-04 или в Департамент занятости населения РС(Я) по телефону (4112) 25-31-32

На основании Распоряжения Правительства Республики Саха (Якутия) от 24 августа 2015 года № 909-р «О переименовании отдельных государственных учреждений образования», автономное учреждение Республики Саха (Якутия) среднего профессионального образования «Намский педагогический колледж им. И.Е. Винокурова» переименовано в Государственное автономное профессиональное образовательное учреждение Республики Саха (Якутия) «Намский педагогический колледж им. И.Е. Винокурова».

Норд Финанс

Краткосрочные займы, основанные на доверии, до 20000 рублей от 0,8% в день!

Займы под ПТС автомобиля до 50000 руб. от 0,4% в день!

Нужен только паспорт! Заявки принимаются по телефону 89142723633 и по адресу: с. Намцы, ул. Ленина, 12/2 ТЦ «Электрапродукты», 2-й этаж, ОГРН 115144700738, ИНН 1435291452, МФО 651503698006495

БОЛҔОЙУН! НАМ УЛУУҺУН ОЛОХТООХТОРО!

Роспотребнадзор сэрэтэр! Дьокуускай куоракка «Нарыйаана» кондитерскай сыах аһыттан маассабай сүһүрү тахсыбытынан ол сыах астарын, атыыласпыт түгэннитигэр, суох онгоргутугар!

Внимание!!! Населению Намского улуса! В связи с массовым отравлением населения города Якутска, необходимо срочно утилизировать все кондитерские изделия, приобретенные в магазинах фирмы кондитерского цеха «Нарыйаана» города Якутска.

Территориальный отдел Управления Роспотребнадзора по РС(Я) в Намском районе, тел. факс. 43-0-25

С 07 по 20 декабря 2015 г. проводится Акция по новогодним подаркам «Подарим детям радость» в поддержку семей в трудной жизненной ситуации
Место сбора подарков: 1) Администрация улуса, каб. 221. 2) Социально-реабилитационный центр для несовершеннолетних, ул. Аммосова, 41.

Просим принять активное участие в Акции и подарить детям частичку добра и теплоты.

В магазине «Диана» (Универсам) поступление унтов права «Сахабулт», а также обуви от российских производителей.

Продается земельный участок со строениями 1100 кв.м.

Конт. тел. 730051, 89142370645

Грузовые перевозки. Тел. 89644232507

Продаем участок Көччү2 — 300 т.р., реальному покупателю — хороший торг. Тел. 89248605079, 89143012135

Продаю холодильник-витрина, чайник для кофе, промышленная фритюрница (+стол). Фото по ватсап. Тел. 89142263039

Продам тентовый УАЗ 97 г.в. ДВС 76 л.с., масло не ест, не дымит, мосты и КПП с раздаткой не шумят, не гудят, не пинаются. Салон обшит. 140 тыс. руб. Торг. Обмен на авто (можно с проблемами) или ваши варианты. Тел. 89644242362

Продаю частный дом (собственность, 15 соток, водопровод, септик). Тел. 89243661967

Продается зем. участок 12 соток в с. Намцы в р-не Ипподром (имеется свет, газ рядом). Тел. 89841089983

Грузовые перевозки по селу, по городу. Тел. 89243661967, 89841160270, 89644258617

Продаю усадьбу 15 соток по ул. Жиркова, 17. Цена - 500 тыс. руб. Тел. 89644239716

Куплю усадьбу ближе к центру. Тел. 89644239716

ИП Бурнашева В.И. предлагает краткосрочные займы от 2-х до 10 тысяч руб. под 2,5%. 2 НДФЛ, паспорт, ИНН. Тел. 89841054911, ватсап 89142677128

КЭРИЭСТЭБИЛ

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Түмэнин Докумуонунан дьарыктанар управлениетын салайааччыта Алексеева Мария Егоровна бу дьыл ахсынны 5 күнүгэр, хас бириддибит дууһатын кутурданынан толорон, биһиги кэккэбиттэн тураата.

Мария Егоровна Алексеева 1957 с. кулун тутар 6 күнүгэр Нам оройуонун Модут нэһилиэгэр улахан дьыэ кэргэннэ төрөөбүтэ. Ийэ тыл илгэлээх тыһын инэриммит, айылдаттан бэргэн, уус тыллаах Маша Терехова 1974 с. анал конкурса кыайан Москвага М.Горькай аатынан литературнай институтка үөрэххэ киирбитэ. Очолорго Саха суруйааччыларын союһун бэрэссэдэтэлэ, народнай поэт Семен Данилов саха литературатыгар сыстаҕас, талааннаах ыччаты тылбааска үөрэттэрэ ыттарбыта. Олор истэригэр Маша Саха тылын, саха литературатын, Саха сириин ааттатар соруктаах алгыстаах айанна туруммута.

Үөрэҥин 1979 с. ситиһилээхтик бүтэрэн, тылбаасчыт идэтин баһылаан, үлэтин аан бастаан ыраах Аллайыаха оройуонугар «Сайдыы суола» хаһыакка салаалабыта. Үүнэн-сайдан, буһан-хатан, дьонун үлэһит буолбута. Хоту дойдуну ураты эйгэттигэр абылатан, ол кэмнэрин олобун тухары үтүө өйдөбүл оностубута.

Уларыһылаах-тэлэрийи-лээх 1987-1993 уустук сылларга «Бэлэм буол», «Саха сирэ», «Советы Якутии» өрөспүүбүлүкэтээри хаһыаттарга оҕо иитииттэн саҕалаан олох-дьаһах, быраап курдук уопастыба олоҕор, омук дьылдыгыгар улахан суолталаах салаалары салайан таһаарылаахтык үлэлээбитэ.

Мария Егоровна Алексеева 1993 с. журналистика эйгэттэн судаарыстыбаннай сулууспага көһөн, САССР Үрдүкү Сэбиэтин боротокуол отделигар тутуах үлэһитинэн аһаммыта. Кини быһаччы кыттытынан 1994 с. Ил Түмэнгэ тылбаас салаага тэриллибитэ. Саха уонна нуучча тылларын дэгиттэр баһылаабыт, литература эйгэттигэр киниги биллэр талааннаах тылбаасчыт Мария Алексеева салайааччынан бири санаанан аһаммыта.

Саха тыла судаарыстыбаннай тыл быһыгынан туттуллар эйгэтэ кэнниригэр Мария Егоровна улахан өгөлөөх. Саха тыла өрөспүүбүлүкэҕэ судаарыстыбаннай тыл буоларын бигэртэтэр историческай суолталаах докумуон — Төрүт Сокуон сахалык тылбааһын бөлөмнөспүтэ. Ил Түмэн ылынар уураахтара, сокуоннара сахалык «тыһыннан», былаас эйгэтэ саха дьонугар-сэргэтигэр ордук чугаһырыгар олук уурсубута. Судаарыстыбаннай докумуон тылыгар, стиллэр дьинг төрүт сахалык тыл, термин олохсуйарыгар утумнаахтык үлэлэспитэ. Мария Егоровна саха судаарыстыбаннаһын сайдытыгар сүнгэн оруолаах общественнай-политическай деятельлэр чулуу ааттарын үйэтир серияны бэчээккэ бөлөмниир кэскиллээх үлэни саҕалаабыта. Российскай Федерация Конституциятын сахалык тылбаастыыр улахан үлэҕэ кыттыбыта. Ил Түмэн таһаарар докумуоннара барыта Мария Егоровна илиитин иһинэн аһалларга. Ирдэбиллээх, сатабыллаах салайааччы быһытынан үлэни табыгастаахтык аттарара, докумуон кэмийгэр уонна сөптөөхтүк оҕоһуларын ситиһэрэ. Кини сүбэтэ-амата, ыйытыа-кэрдийтэ хас биридди үлэһиккэ туғунан да кэмнэммит

көмө буолара. Мария Егоровна судаарыстыбаннай сулууспа түбүктээх үлэтин үөһүгэр сылдьан умсулданнаах литературнай айар дьарыгын тохтоппотоҕо. Кини үгүс хайысхага дэгиттэр үлэһиир кыахтаах тылбаасчыт этэ. Петр Оготоев «Элэс Боотур» олонхотун нууччалык тылбаастаабыта, «Сага Кэс тылы», оҕолорго аналлаах Библияны сахалык тылбаастаһыта, саха народнай суруйааччыта Далан «Дьылдам миэнэ» диэн эссе-романын нууччалык тылбаастаан ааҕааччы киэн эйгэттигэр таһаарбыта. Кини Ил Түмэн депутатарыгар, суруйааччыларга, айар эйгэлээх атын даҕаны дьонго көмөтүн, оҕорбут үлэтин ааҕан сиппэккин.

Мария Егоровна Ийэ, Эбэ, Эдьийи сайаҕас санаатынан, уйан дууһатынан, сирдээх быһытынан оҕолоругар, аймахтарыгар көмө-тирэх, дурда-хаха буолан уруу утумун уһатар, аймах ситимин чингэтэр айылгылаах кини этэ. Ол да иһин кини эйгэс эйгэттигэр оҕо-уруу тардыһара, доҕор-аймах тобуруһара.

Россия культураны үтүөлээх үлэһитэ, Россия суруйааччыларын союһун чилиэнэ, Россия журналистарын союһун чилиэнэ, Саха Өрөспүүбүлүкэтин бэчээтин туйгуна Мария Егоровна Алексеева бэйэтин үтүө баҕа, ахсаабат дьулуруунан, ис дьобуруунан төрөөбүт сахатын тылын сайыннаран, байытан, бар дьонун махталын ылла, дьонуннаах өйдөбүлү хаалларда.

...Күннээҕи түбүктээх үлэ-битигэр бу курдук ыраас куттаах, чараас айылгылаах, сырдык сыдыайдаах кэрэ киһи алтыһан ааста. Киэн-холку майгылаах, өркөн өйдөөх, сырдык мичээр-дээх коллегабыт Мария Егоровна туһунан үтүө өйдөбүл, дойдутугар-дьонугар анаммыт олобун сырдык сыдыайа биһиги өйбүтүгэр-сүрэхпитигэр умнулу-умулуло суоҕа.

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Түмэнэ

Бу дьыл ахсынны 12 күнүгэр кэргэним, оҕолорум тапталаах аҕалара, эһэлэрэ бу Орто дойдуттан ыарахан ыарыттан биһиги кэккэбиттэн тураабыта номнуо 1 сыла буолла.

Биһиги аҕабыт Григорий Николаевич Макаров 1949 сыллаахха ыам ыйын 6 күнүгэр Нам оройуонун Модут нэһилиэгэр холкуостаах дьыэ кэргэннэ иккис оҕонон төрөөбүт. Оҕо эрдэ-үөһүтүн ыал соротох уола буолан үлэҕэ сыстаҕас буола ула-атар. Бу хойукка дьылы туох да үлэтэ буоллун кыайарын-хоторун хаһан да көрөн турбат, үлэ-эбэтинэн барар этэ.

1973 сыллаахтан үлэтин М. Аммосов аатынан совхозка рабочайынан саҕалар. 1978 сыллаахха ыал буолуохтуттан ыла куоракка автошколаҕа үөрэнэн, суоппар идэлэнэр. Бастаан улуус библиотекачыгар, онтон 1980 с. коммунальнай хаһаайыстыба-ҕа, салгыы 1996 с. диэри водовоз суоппарынан энкилэ суох үлэ-лээбитэ. Ол үлэ-эбэтин тухары наар хайҕалга сылдьар этэ. Ону элбэх ахсааннаах грамоталара, дипломнара туоһулулар. Наҕараадаларын барытын коммунальнай хаһаайыстыба музейыгар бииргэ үлэ-лээбиттэр, табарыстара, доҕоттору, аймахтара көрө сырытыннар диэн хомуйан, сааһылаан туттарбыһыт.

1996 сыллаахтан «Ленагаз» (кэнники «Сахатранснефтегаз») төрилтэтигэр ыалдыһар диэри эмэи энкилэ суох үлэ-лээх кэл-битэ.

Бу Нам улуунун икки улахан төрилтэтигэр үлэ-лээбитин тухары киһи быһытынан үчүгэй хаачыстыбалардаары көрдөрөн, үлэ-лээх, олонорон кэлбитэ. Дьонго-сэргэҕэ үтүө майгыта, чиэһинэйэ, үлөһитэ, сымнаҕас майгыта эдэр ыччакка, оҕолоругар, сиэннэригэр холобур эрэ буолар кыахтаах.

Эдэр эрдэҥинэ бэйэтин кыанар спортсмен, ордук тустарын уонна атах ооньууларыгар кыттарын сөбүлүүрө. Бииргэ улааппыт үлэ-лээхтэрэ өйдүүлэр.

Түбүктээх үлэтигэр быыс буолан уонна уопсукатыгар айылҕалык алтыһарын, бултутурун, балыктырын олус сөбүлүүр этэ. Дьэ төрини, хомуну бөҕө буолан төрилтэтин дьонун, табарыстарын кытта хайаан да сезон аайы бултун, балыкты барыы буолара. Бааттаах булчут этэ, хайаан да илии тутуурдаах, өттүк харалаах кэлэрэ.

Дьыэ кэргэнинээн эмэи айыл-ҕа лууктуу, сир астыы, балыкты, тэллэйдии сөбүлээн сыл-дырбыт. Аҕабыт сырдык сөбөр-тө, холку көрүнгө үйэ-саас тухары сүрэхпитигэр сылдьыа. Төһө да оҕолорун, сиэннэнир дьолун билэн барбытын иһин, син бири хомолтолоох.

Ыарахан кэмнэригэр күүс-көмө, сүбэ-ама буолбут «Сахатранснефтегаз» төрилтэтин салайааччытыгар Юмшанов А.Н., коммунальнай хаһаайыстыбаҕа бииргэ үлэ-лээбит табарыстарыгар, бииргэ бултаабыт-алтаабыт доҕотторугар, аймахтарытыгар, ыалларытыгар барҕа махталбытын тиэрдэбит.

Кэргэнэ С.И. Макарова, оҕолоро, сиэннэрэ

Ахтар-саныыр Эбэбит, күн күбэй Ийэбит, Үөдэй нэһилигин олохтооҕо Эверстова Мария Дмитриевна ахсынны 12 күнүгэр күн сириттэн күрэммитэ номнуо бири сыла буолар. Онон ийэбит сырдык кэриһигэр анаан ахтан-санаан ааһарга сананыбыт.

Биһиги ийэбит Мария Дмитриевна 1938 сыллаахха Үөдэй нэһилиэгэр холкуостаах дьыэ кэргэннэ төрөөбүтэ. Аҕата Охлопков Дмитрий Федотович, Уус-Алдан Суоттутуттан төрүттээх, ийэтэ Охлопкова Анастасия Иннокентьевна, Үөдэй төрүт олохтооҕо этэ. Биһиги эһэлээх эбэбит төрүт кыыс оҕолорумтара эбит үһү, олортон биһиги ийэбит 76 сааһыгар диэри, онтон атын кыргыттар бу олохтон олох эрдэ күрэммиттэрэ.

Ийэбит оҕо сааһа Үөдэй кэрэ айылҕалаах сиригэр-уотугар аа-спыта. Айылдаттан олус сытыгыр-хотуу, атаҕар олус кытыгырас этэ. 1947 с. Үөдэй 4 кылаастаах оскуолатыгар үөрэнэ киирбитэ. Үөрөҕөр олус үчүгэйдик үөрэм-тирэ. Ол курдук, Үөдэй начальнай оскуолатын ситиһилээхтик үөрэнэн бүтэрэн Хангалас улуунун Покровскайыгар үөрэнэ барбыта. Дойдотуттан соһуччу атын сиргэ үөрэнэр буолбутуттан сүрдээҥин Үөдэйин ахтарын, суохтуурун, ийэтин, аҕатын ахтан кистээн ытыгырын кыана туттан үөрэҥин үрдүктүк тутан сылдьарын кэпсиирэ. Ол кэмгэ эдьийи, ийэтин бииргэ төрөөбүт балта Ядреева Любовь Иннокентьевна Үөдэй курдук ыраах сиртэн балтыгар Покровскайга куул мунунан ас таһаахтыһара, барыгар-кэлэригэр көмөлөһөрө. Ол эдьийиэ Любовь Иннокентьевна этэнгэ 90 сааһын томточчу туолан биһигин да сырдык сөбөрүтин ыһыктыбакка этэнгэ Дьоксуу-кай куоракка олорор.

Ийэбит дойдутун ахтан төрөөбүт дойдутугар кэлэн 9-с кылааһы Партизан нэһилиэ-

гэр үөрэнэр. Ол үөрэнэр сылла-рыгар Нам оройуонун хайыһар күрэхтэһитигэр кыргыттарга бастыһынар кэккэлэригэр сыл-дыбыта. Хапта да республиканскай күрэххэ Намын аатын чи-һин көмүскэспитэ. Атаҕар да олус кытыгыраһын үлэ-лээхтэрэ ахталлар.

Биһиги ийэбит саха дьахтал-ларыттан бири бастакынан меха-низатор идэтин талбыта. Ол кур-дук, 60-с сыллардаахха «Нам» совхоз бастаан төриллэитигэр совхоз директорун секретарынан үлэ-лээбитэ. Директора сытыы кыһы бэлиэти көрөн Дьоксуу-скайга тракторист-суоппардар СПТУ-ларыгар үөрэххэ ыып-пыта. Онон механизатор буолан хаалар. Үөрэҥин бүтэрбит баста-кы сылыгар директорыгар ГА-Зик массыынаҕа суоппардыыр. Онтон кэлин Үөдэй отделениеты-гар сменичк тракториһынан сир үлэтигэр таһаарылаахтык үлэ-лээбитэ. Күһүн сир паардааһына, хорутуута, саас ыһыы үлэтэ, бу үлэлэр биһиги ийэбит илиитин иһинэн ааспыттара.

Кини тус олоҕо олус судургу буолбатах этэ. Эдэр сааһыгар 10 оҕолоох Рожиннар диэн ытык-мааны ыаллар улахан уоллары-гар көргөн тахсыбыта, ол эрэри олохторо табыллыбатаҕа. Ийэбит үс уол оҕолонон баран арахсарга күһэлибиттэрэ. Кэлин 1971 с. бэйэтин бири дойдутааҕар, тө-гүрүк тулаайах уола Эверстов Иван Матвеевичка кэргэн тахсы-быта. Уопсайа 43 сыл таптала-рын сылааһын холбоон, өссө эбии 2 оҕону оҕолонон, уопсайа 4 оҕону атахтарыгар туруорбуттара.

Ийэбит Мария Дмитриевна кэлин ыарытыгар буолан оро-йон, республика араас балыы-

һаларыгар элбэх эпэрээссийэ-лэри ааспыта, ол эрэри олоххо тардыһыта күүстээх буолан дьыэтигэр үөрэн-көтөн кэл-эрэ. Кэргэнин үөрдэрэ, дьыэти-гэр баарыгар көрөрө-харайара, бөүбөйдиирэ. Ханна биһиги ийэ-бит баар да ол тула дьон-сэргэ тобурууя мустара. Кини сылаас үүттээх чэйин үгүс дьүөгэлэрэ, доҕоттору дуоһуя ыймахтаа-быттара ахай буоллаҕа. Оннооҕор оройуонтан, куораттан тойон-хотун ийэбит чэйин, миньигэс аһын аһаабакка ааспат буолал-лара. Ол курдук, айылдаттан бэриллибит сылаас, сымнаҕас уйулҕалааҕа. Дьон кыһалҕатын бэйэтин кыһалҕатынааҕар үр-дүктүк тутара, олобун бүтэһик күннэригэр диэри тулалыр дьо-нулар сылаас сыһыанын бэлэхтии сылдьыбыта. Ыалдыа да сырыт-тар хаһан да ыалдыабын диэни чугас дьонноро билбэтэхтэрэ. Бүтэһик күнүгэр диэри атаҕар тура сылдьан, ол күн балыһа-ҕа тыһына быстаахтаабыта. Орто дойдуттан букатыннаахтык ба-раактаабыта.

Күндү тапталаах кэргэним, ийэбит, эбэбит, хос эбэбит, эн сырдык мөссүүнүг тыһыннаах-пыт тухары үтүө өйдөбүл буолуо. Эн олохтоох олоххун кэргэнин, биһиги — оҕолорун, сиэннэрин салгыахпыт.

Күндү киһибитин чугас дьү-өгэлэрэ, доҕоттору ийэбит сы-лаас үүттээх чэйин, миньигэс аһын аһаан ааспыт билэр-билбэт дьонноро өрүүтүн өйдүү-саныы, кэриэстии сылдьыахтара диэн эрэл санаалаах биһиги оҕолоро хаалабыт.

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ, кийииттэрэ, куттөүтэ

<p>Күндү таптыыр кэргэним, аҕабыт, эһэбит</p> <p>ИВАНОВ Иосиф Дмитриевич</p> <p>бу күн сириттэн уһун, ыарахан ыарыттан тураабыттын биэр, чугас дьоммутугар диригик куртуубун туран иһитиннэрэбит.</p> <p>Иванова Людмила Леонтьевна</p>	<p>Выражаем глубокое соболезнование нашему другу, однокласснику Колодезникову Ивану Константиновичу, всем его близким и родным по поводу скоростной кончины после тяжелой болезни любимого отца и бабушки</p> <p>КОЛОДЕЗНИКОВА Константина Ивановна.</p> <p>Скорбим вместе с вами.</p> <p>Одноклассники 10 «г» кл., вып. 1982 г.</p>
<p>Күндү таптыыр уолум, бырааппыт, убайыт, 1 Хомуустаах олохтооҕо</p> <p>ИВАНОВ Иосиф Дмитриевич</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан бу күн сириттэн тураа-бытыгар кэргэнигэр, оҕолоругар дириг куртубам-мытын тиэрдэбит.</p> <p>Бииргэ төрөөбүт эдьийдэрэ, бырааттара, балта, күтүөттэр, кийииттэр</p>	<p>Күндүтүк саныыр, убаастыыр сэрии тулаайаҕа, үлэ ветерана, икки төгүлээх Ленин урдунна наҕараадалаах, Намнаабы балыһына өр сылга «Сулал көмөбө» суоп-пардаабыт</p> <p>КОЛОДЕЗНИКОВ Константин Иванович</p> <p>бу дьыл ахсынны 7 күнүгэр ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытын оҕолоругар, сиэннэригэр, кийииттэригэр дириг куртубаммытын тиэрдэбит, эһиги хомолтобу тутун үлэстэбит.</p> <p>Прокопьевтар, Бубякиннар, Басыгысовтар, Ильчибаевтар, Даниловтар, Семеновтар, Колодезниковтар Уус-Алдантан</p>
<p>Бииргэ үөрэммит дьүөгэбитигэр Иванова Люд-мила Леонтьевна, оҕолоругар, сиэннэригэр, балтыгар, бары аймахтарыгар тапталаах кэргэнэ, аҕалара, эһэлэрэ, бииргэ үөрэммит үлэ-лээхтэригэр</p> <p>ИВАНОВ Иосиф Дмитриевич</p> <p>ыарахан ыарыттан олохтон тураабытынан дириг куртубаммытын тиэрдэбит.</p> <p>1 Хомуустаах оскуолатын 1976 с. выпуск</p>	<p>«Нам улууһа» муниципальный тэриллии дьаһалтата, улуус депутаттарын сэбиэтэ, улуус ветеранарын сэбиэтэ Саха республика-тын Ил Түмэнин управлениетын начальнига, Саха республикатын культураны үтүөлээх үлэһитэ, Россия Суруйааччыларын союһун чилиэнэ, Саха республикатын бэчээтин туйгуна, Россия Суруйааччыларын союһун чилиэнэ, бири дойдутаахыт</p> <p>АЛЕКСЕЕВА Мария Егоровна</p> <p>ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытын тапталаах ийэтигэр Терехова Екатерина Потоповна, бииргэ төрөөбүттэригэр, кэргэнигэр Алексеев Николай Степанович, оҕолоругар, сиэннэригэр, чугас дьонугар, үлэ-лээхтэригэр дириг куртубаммытын тиэрдэбит.</p>
<p>Выражаем глубокое соболезнование нашей уважаемой коллеге, лаборантке Павловской Александре Семеновне, ее родным и близким по поводу кончины после тяжелой, продолжительной болезни горячо любимого дяди, жителя с. 1 Хомууста</p> <p>ИВАНОВА Иосифа Дмитриевна.</p> <p>Скорбим вместе с Вами. Крепитесь.</p> <p>Коллектив работников молокозавода с. Намцы и Окочешников В.Г., Николаева Ю.А.</p>	<p>«Илгэ» потребительской общество үлэһиттэрин коллектива уонна улуус потребкооперациятын ве-теранарын сэбиэтэ Нам райпостугар өр сыллара бииргэ үлэ-лээбит коллегаларытыгар Иванова Люд-мила Леонтьевна, Сивцева Марфа Дмитриевна, Жапарова Евдокия Дмитриевна, Иванов Дмитрий Дмитриевич уонна кинилэр дьыэ кэргэттэригэр, аймахтарыгар кэргэнэ, аҕалара, эһэлэрэ, быраат-тара, убайдара</p>
<p>Улэ ветерана, таптыыр аҕалара, эһэлэрэ</p> <p>КОЛОДЕЗНИКОВ Константин Иванович</p> <p>ыарахан ыарыттан орто дойдуттан барбытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, уруу-хаан дьонугар дириг куртубаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Намтан Ивановтар</p>	<p>Ытыктабыллаах Николай Дмитриевич Захарова уонна кини оҕолоругар тапталаах кэргэнэ, ийэлэрэ, эбэлэрэ, педагогическай үлэ ветерана, улахан ыал тутар туттааҕа</p> <p>ЗАХАРОВА Галина Алексеевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн күрэммитинэн дириг куртубаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Бииргэ үөрэммит оҕолорун, 1963 с. 10 «а» кл. выпуһа</p>
<p>Улуустаагы киин балыһа администрацията, «Сулал көмө» отделениетын коллектива, профсоюз-най комитетэ, ветеранарын сэбиэттэрэ өр сыллара «Сулал көмө» суоппарынан үтүө суобастаахтык үлэ-лээбит ветераммит</p> <p>КОЛОДЕЗНИКОВ Константин Иванович</p> <p>ыарахан ыарыттан олохтон барбытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, чугас дьонугар дириг куртубаммытын тиэрдэбит.</p>	<p>Сэри ветеранын оҕдоото, тыыл ветерана, Нам улуунун доруубуу харыстыбын ветерана, күн күбэй ийэбит, эбэбит, хос эбэбит, хос-хос эбэбит</p> <p>СИБЦЕВА Акулина Алексеевна</p> <p>бу дьыл ахсынны ый 7 күнүгэр уһун, ыарахан ыарыттан олохтон тураабытын аймахтарытыгар, билэр дьонугар диригик куртуубун туран иһитиннэрэбит.</p> <p>Оҕолоро, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ, хос-хос сиэннэрэ</p>
<p>Күндү дьүөгэбитигэр Бродникова Лена Константиновна тапталаах аҕата, оҕолоругар эһэлэрэ</p> <p>КОЛОДЕЗНИКОВ Константин Иванович</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн күрэммитинэн дириг куртубаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Граф Вязьмиттэн Надежда, Хамабадтаттан Вера, Намтан Валентина</p>	<p>Уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн күрэммитинэн дириг куртубаммытын тиэрдэбит.</p> <p>СЫРОМЯТНИКОВ Егор Александрович</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн дириг куртубаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Игнатьевтар</p>

Кылаабынай редактор В.Г. Касьянов

ОТДЕЛЛАР:

редакторы солбуяааччы — 41496, хаһыаты тангы — 41332, бухгалтерия — 41141, факс — 41141, 41496.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улуунун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнай сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацыйа кэмэтин нүөмэрэ — **ПН №ТУ14-0216**.

Сурукка ааккытын-суолугун, үлэтигин, дьыэтигэр аадырыһын чопчу ыйыҥ. Редакцияҕа киир-бит суруктар төнөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэлдьи бири буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуунун хаһыата.

678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложнай уул. 4.

E-mail: Namtsy41141@mail.ru

«Энсиэли» хаһыат РИС таһылына, таһылына уонна бэчээттир сыһар бэчээттэннэ.

Аадырыһа: Нам сэл. Заложнай уул. №4 Формата А3. Кээмэйэ 1,5 бэчээт. Лица

Көңүл сыананан атыыланар Индекс — P005. Тираһа — 1536

Бэчээккэ илии баттаньтын графига — 12:00 с. 08.12.2015 с.

Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 с. 08.12.2015 с.